

ठाकुरबाबा नगरपालिका स्थानीय राजपत्र

खण्ड: ५

संख्या: ९

कार्यपालिकाबाट पारित मिति: २०७९।०५।०४

प्रमाणिकरण: २०७९।०५।१६

प्रकाशन मिति: २०७९।०५।१६

भाग-२

ठाकुरबाबा नगरपालिका

ठाकुरबाबा नगरपालिकाको पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन कार्यविधि, २०७९

प्रस्तावना :

पूर्ण सरसफाईयुक्त नगरपालिका बनाउने ठाकुरबाबा नगरपालिकाको २० वर्षे गुरु योजना २०७५-२०९५ को लक्ष्य हासिल गर्न पालिकामा बसोबास गरिरहेका घरमूली, संघसंस्था र कार्यालयहरूको पहलमा नगरपालिकाका सबै घर, संघसंस्था, कार्यालय र सार्वजनिक स्थानहरूमा सबैको पहुँचयुक्त हात धुने स्थान बनाएर विशेष अवस्थामा नियमित साबुन पानीले हात धुने अभ्यास प्रवर्द्धन मार्फत विभिन्न संक्रमण, रोग र असामयिक मृत्युदर घटाउन वाञ्छनीय भएकोले ठाकुरबाबा नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि नियमित गर्ने ऐन, २०७४ को दफा ४ ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी ठाकुरबाबा नगरपालिकाले यो कार्यविधि बनाई लागू गरेको छ ।

परिच्छेद १

प्रारम्भिक

१. **सङ्क्षिप्त नाम र प्रारम्भ:** (१) यस कार्यविधिको नाम “ठाकुरबाबा नगरपालिकाको पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन कार्यविधि, २०७९” रहेको छ ।
२. यो कार्यविधि कार्यपालिकाबाट पारित भई स्थानीय राजपत्रमा प्रकाशित भए पश्चात लागू हुनेछ ।
२. **परिभाषा:** विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस कार्यविधिमा :
(क) “नगरपालिका” भन्नाले ठाकुरबाबा नगरपालिकालाई जनाउने छ । छोटकरीमा यसलाई पालिका मात्र भनेर बुझ्नु पर्दछ ।

- (ख) “प्रमुख” भन्नाले ठाकुरबाबा नगरपालिकाको प्रमुखलाई जनाउने छ ।
- (ग) “उपप्रमुख” भन्नाले ठाकुरबाबा नगरपालिकाको उपप्रमुखलाई जनाउने छ ।
- (घ) “प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत” भन्नाले ठाकुरबाबा नगरपालिकाको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतलाई जनाउने छ ।
- (ङ) “नगरस्तरीय वास समन्वय समिति” भन्नाले पालिकाले खानेपानी तथा सरसफाइ र स्वच्छतासम्बन्धि क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न गठन गरिएको समितिलाई जनाउँछ ।
- (च) “वडास्तरीय वास समन्वय समिति” भन्नाले पालिकाले वडा तहमा खानेपानी तथा सरसफाइ र स्वच्छतासम्बन्धि क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न गठन गरिएको समितिलाई जनाउँछ ।
- (छ) “विद्यालय वास समन्वय समिति” भन्नाले पालिकाले विद्यालय तहमा खानेपानी तथा सरसफाइ र स्वच्छतासम्बन्धि क्रियाकलापहरू कार्यान्वयनका लागि गठन गरिएको समितिलाई जनाउँछ । यो शब्दले क्याम्पसमा हात धुने अभियानका गठित समितिलाई समेत जनाउँछ ।
- (ज) “सामुदायिक सङ्गठन” भन्नाले पालिका भित्र विभिन्न सामाजिक कार्यहरू गर्ने उद्देश्यले स्थापित औपचारिक तथा अनौपचारिक समूह वा सङ्गठनलाई बुझाउँछ ।
- (झ) “संघसंस्था” भन्नाले मुनाफा वितरण गर्ने उद्देश्य नराखी संघसंस्था दर्ता ऐन, २०३४, राष्ट्रिय निर्देशन ऐन, २०१८ अनुसार दर्ता भएका तथा समाज कल्याण ऐन २०४९ अनुसार आवद्ध सामाजिक संस्थाहरूलाई जनाउने छ ।
- (ञ) “साभेदार” भन्नाले समाज कल्याण वा सामाजिक सेवा तथा विकास कार्यमा सहयोग गर्ने गैर सरकारी संघसंस्था, विदेशी सरकार, सहकारी एवम् वित्तीय संस्थाहरू आदि जनाउने छ ।
- (ट) “सरोकारवाला” भन्नाले पूर्ण हात धुने अभियानका क्रियाकलाप कार्यान्वयनका क्रममा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा जोडिई आफ्नो भूमिका निर्वाह गर्ने व्यक्ति र संस्थाहरूलाई जनाउने छ ।
- (ड) “विषयगत समिति” भन्नाले स्थानीय तहमा गठित विभिन्न समितिलाई जनाउने छ ।

३. कार्यविधिको उद्देश्य: यस कार्यविधिको उद्देश्य देहायवमोजिम रहेको छ :

- क) अभियानको परीक्षण (Pilotting) चरण र पूर्ण कार्यान्वयन चरण सञ्चालन गर्ने भौगोलिक क्षेत्र निश्चित गर्नु,
- ख) अभियानमा सहकार्य गरिने सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरू निश्चित गरी क्षमता विकास एवम् जिम्मेवारी स्पष्ट गर्नु,
- ग) अभियानमा बहु साभेदारहरूबाट परिचालन गरिने तथा प्राप्त हुने सहयोगलाई पारदर्शी एवं प्रभावकारी ढंगले परिचालन गर्नु/गराउनु ।
- घ) अभियानमा संलग्न हुने पालिका अन्तर्गतका निकाय, संघसंस्था, स्थानीय समुदाय, साभेदार एवम् अन्य सरोकारवाला निकायहरूबिच समन्वय गरी कार्यसम्पादनमा एकरूपता ल्याउनु ।
- ङ) स्थानीय ज्ञान, सीप तथा स्रोतसाधनको परिचालन मार्फत पूर्ण हात धुने अभियानलाई दिशानिर्देश गर्नु ।

परिच्छेद २

अभियानको मार्गदर्शक सिद्धान्त तथा भौगोलिक कार्यक्षेत्र

४. मार्गदर्शक सिद्धान्त : देहायका मार्गदर्शक सिद्धान्तहरूको अधीनमा रही पूर्ण हात धुने अभियानका लागि नगरपालिकाको स्रोतका अतिरिक्त साभेदार संस्थाहरूबाट प्राप्त हुने सहयोग परिचालन गरिनेछ :

- (क) पालिकाको “२० वर्षे गुरू योजना”, “खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता योजना” “पूर्ण सरसफाइ प्रवर्द्धनका लागि तयार गरिएको चारवर्षे रणनीतिक कार्ययोजना” र “पूर्ण हात धुने रणनीति २०७९” का उद्देश्यहरू हासिल गर्न पूर्ण हात धुने अभियान निर्देशित हुनेछ ।

- (ख) पालिकाको आवाहन तथा पत्राचारका आधारमा हात धुने स्थान बनाउन सहजीकरण र सहयोग गर्नु पालिकालाई कार्य/सेवा क्षेत्र बनाएका सबै सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था, साभेदार र सरोकारवालाहरुको कर्तव्य हुने छ।
- (ग) औपचारिक कार्यक्रम गरी अभियानको शुरुवात र पूर्ण हात धुने पालिका घोषणा गरी अभियान समापन गरिने भए पनि विशेष अवस्थामा नियमित हात धुने अभ्यास गर्नु पालिकाका सबै नागरिकको कर्तव्य हुनेछ।
- (घ) सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था तथा साभेदार संस्थाहरुबाट पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन गर्दा एकद्वार प्रणाली अवलम्बन गरिनेछ। वडामा काम गर्ने संस्थाहरुले वडा वास समन्वय समिति र पालिकामा पालिका वास समन्वय समितिसँग समन्वय गरी कार्य गर्नु पर्नेछ।
- (ङ) वडा र पालिकामा सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था तथा साभेदार संस्थाहरु परिचालन पूर्व क्षमता विकासका क्रियाकलापहरुमा सहभागी गराइने छ।
- (च) अभियानको परीक्षण चरणमा पूर्ण हात धुने टोल घोषणा गर्न सकिने छ। यद्यपि अभियानको न्यूनतम एकाइ वडा हुनेछ। साथै सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था तथा साभेदारहरु परिचालन गर्दा कम्तिमा एउटा वडाको जिम्मेवारी दिइने छ।
- (छ) अभियानका लागि आर्थिक एवम् प्राविधिक सहयोग, तथ्याङ्क र सूचना व्यवस्थापन, अभिलेखिकरण एवम् प्रतिवेदन र प्रगति समिक्षाका लागि साभेदारहरुको सहयोग लिइने छ। साथै आवश्यकताअनुसार परामर्श सेवा प्रदायकबाट सेवा लिन सकिनेछ।

५. भौगोलिक कार्यक्षेत्र: सहज रुपमा अभियान सञ्चालन गर्न पालिकाका ९ वटा वडालाई परीक्षण चरणका वडा र कार्यान्वयन चरणका वडा गरी २ भागमा बाँडेर कार्य गर्ने गरी भौगोलिक कार्य क्षेत्र निर्धारण गरिने छ।

- (क) **परीक्षण चरणका वडाहरू :** वडा नं १, ४ र ६।
- (ख) **कार्यान्वयन चरणका वडाहरू:** वडा नं २, ३, ५, ७, ८, र ९।

स्पष्टीकरण: परीक्षण चरण कार्यान्वयन गरिने प्रत्येक वडाका कम्तिमा १/१ वटा गाउँ वा टोलमा अभियान शुरु गर्न सकिनेछ।

परिच्छेद ३

सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरु, सहकार्यका क्षेत्र, क्षमता विकास र भूमिका

६. सामुदायिक सङ्गठनहरु: सम्बन्धित वडा भित्रका टोल, गाउँ, विद्यालय, क्याम्पस, उद्योग, व्यवसाय र कार्यालयहरुमा हात धुने अभियान अन्तर्गतका गतिविधिहरु कार्यान्वयन गर्न देहायका सामुदायिक सङ्गठन एवम् तिनका इकाईहरु परिचालन गरिने छ :

- (क) बडघर एवम् बडघर सञ्जाल,
- (ख) आमा समूह एवम् आमा समूह सञ्जाल,
- (ग) टोल विकास संस्थाहरु
- (घ) सामुदायिक बन उपभोक्ता समिति एवम् सञ्जाल,
- (ङ) खानेपानी उपभोक्ता संस्था एवम् सञ्जाल,
- (च) स्थानीय क्लव एवम् सञ्जाल,
- (छ) स्थानीय रितिरिवाज र संस्कृति संरक्षणमा क्रियाशील समूह/संस्थाहरु,
- (ज) स्थानीय उद्यमी तथा व्यवसायीहरु

७. संघसंस्था र साभेदारहरु : नगरपालिकामा हात धुने अभियान अन्तर्गतका गतिविधिहरु कार्यान्वयन गर्न देहायका संघसंस्था र साभेदारहरुसँग सहकार्य गरिने छ :

- (क) स्थानीय, राष्ट्रिय एवम् अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरु,

- (ख) द्विपक्षीय सङ्गठनहरू,
- (ग) संयुक्त राष्ट्र संघ र यसका निकायहरू,
- (घ) सहकारी, बैंक र वित्तीय संस्थाहरू,
- (ङ) राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय निजी क्षेत्रहरू ।

८. सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूसँग सहकार्य गरिने क्षेत्रहरू:

पालिकासँग हात धुने अभियानमा सहकार्य गर्ने सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूले देहाय बमोजिमका कुनै एक वा एक भन्दा बढी क्षेत्रमा सहकार्य गर्न सक्नेछन् :

- (क) **सचेतना अभिवृद्धि:** यस अन्तर्गत (अ) पालिका, वडा, शिक्षण संस्था, कार्यालय र समुदायमा **मानव संसाधन** (पालिका र वडा वास समन्वय समितिको गठन/पुनर्गठन, सामुदायिक हात धुने अभियन्ता, डकर्मी, प्लम्बर, आदि) विकास, (आ) क्षमता विकास तथा व्यवहार परिवर्तनका क्रियाकलापहरू जस्तै अभिमुखीकरण, उचित तरिकाले हात धुने अभ्यास प्रदर्शन, हात धुने स्थानका विकल्पहरूबारेको जानकारी, कार्यशाला, अन्तरक्रिया, तालिम, भिल्को पार्ने सत्र (triggering sesión) सञ्चालन, सडक नाटक, नाचगान, प्रतियोगिताहरू, प्रदर्शनीहरू, तथा (इ) सूचना शिक्षा, सन्दर्भ सामग्रीहरू विकास, प्रकाशन र वितरण, श्रव्य, दृश्य र श्रव्यदृश्य एवम् छापा सामग्रीहरूको विकास तथा प्रकाशन र वितरण लगायतका कार्यहरू ।
- (ख) **सामाजिक परिचालन:** यस अन्तर्गत वडा वास समन्वय समितिसँगको समन्वयमा घरदैलो भेटघाट, च्याली, हात धुने टुटी र ढक्कन सहितको बाल्टी जडान, पूर्ण हात धोएको टोल र वडा घोषणा, सामाजिक सञ्जालमार्फत सञ्चालन गरिने सचेत नागरिक अभियान, जिम्मेवार व्यवसायी अभियान, जिम्मेवार सञ्चारकर्मी अभियान लगायतका लगायतका कार्यहरू ।
- (ग) **सम्पदा संरक्षण तथा सौन्दर्यकरण:** अभियान सञ्चालनका क्रममा लक्षित टोल, गाउँ र वडाका सामुदायिक एवम् सरकारी सम्पत्तिको विनास हुनबाट रोक्ने एवम् यस्ता सम्पत्तिहरूको संरक्षण गर्ने कार्यहरू । साथै घर र कार्यालयहरूमा कुन स्थानमा कस्तो हात धुने स्थान बनाउँदा घरको सौन्दर्य बढ्छ भनेर सहजीकरण गर्ने कार्यहरू ।
- (घ) **सामग्रीको सहज उपलब्धता र ढुवानी :** पालिका भित्रका बजारमा हात धुने स्थान बनाउन आवश्यक पर्ने ढक्कन सहितको बाल्टी, टुटी, बेसिन, बेसिन स्ट्यान्ड, पाइप, ईटा, बालुवा, सिमेन्ट लगायतका सामग्रीहरूको सहज र सस्तो दरमा उपलब्धताका लागि सहजीकरण गर्ने कार्यहरू । त्यसैगरी यातायात (बस, मिनि बस, अटो रिक्सा, रिक्सा, टेक्टर, ट्रक आदि) सेवा प्रदायकहरूसँग समन्वय गरेर सस्तो दरमा सहजरूपमा बजारदेखि घरसम्म निर्माण सामग्रीहरू ढुवानी गर्ने कार्यका लागि सहजीकरण गर्ने कार्यहरू ।
- (ङ) **प्रयोग सुनिश्चितता र प्रयोगपछिको सन्तुष्टी सर्भेक्षण:** घर, शिक्षण संस्था, स्वास्थ्य संस्था, व्यवसायिक प्रतिष्ठानहरू, संघसंस्था, सार्वजनिक स्थानहरू र कार्यालयहरू लगायतमा जडान गरिएका हात धुने स्थानमा साबुन र पानीको उपलब्धता, प्रयोगकर्ताले हात धोएको सुनिश्चितता गर्ने र हात धुने स्थान प्रयोग गरेको केही महिनापछि उनीहरूले अनुभव गरेका कुराहरूको सर्वेक्षण गर्ने कार्यहरू । त्यसैगरी समाचार, फिचर, घटना अध्ययन, अधि र पछिको अवस्था प्रस्ट्याउने फोटो एल्बम, हात धुने स्थान प्रयोग पश्चात घर, टोल र पालिकामा आएको परिवर्तन अभिलेखनसम्बन्धि कार्यहरू ।
- (च) **अन्य अन्तरसम्बन्धित क्षेत्रहरू:** नगरपालिकाका तर्फबाट गर्नु पर्ने कार्यहरूमा सहयोग^१, आधार रेखा स्थापना, स्थानीय सरकारका नीति नियम तर्जुमा तथा प्रचारप्रचार, सूचना प्रणालीको विकास, सूचना

^१ गरिवीको रेखामुनी रहेका, अशक्त, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक र नियमित आम्दानी नभएका तथा राज्यबाट कुनै सुविधा नलिएका विदुवा महिला मुली भएका र आफैं हात धुने स्थान जडान गर्न नसक्ने घरहरूलाई सामग्री सहयोग ।

अद्यावधिक गर्ने, प्रगति अनुगमन तथा मूल्याङ्कन, व्यवहार परिवर्तन अध्ययन, नयाँ विकल्पको अविष्कार तथा प्रयोग, सूचना प्रविधिको प्रयोग, अनुसन्धान तथा विकाससम्बन्धि कार्यहरू ।

(छ) नगरपालिकाले तोकेका अन्य कार्यक्षेत्रहरू ।

९. सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूको क्षमता विकास: पालिकाले सहकार्य गर्ने सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूका लागि परिचयात्मक कार्यक्रम, अभिमुखीकरण, कार्यशाला, तालिम, भिल्को पार्ने सत्र सञ्चालन, हात धुने अभ्यास प्रदर्शन, घटना अध्ययन, तथ्याङ्क तथा सूचना व्यवस्थापन, अभिलेखीकरण र प्रतिवेदन लगायतका क्षेत्रमा क्षमता विकास गर्नेछ । अनुसूची १ अनुसारका विषयबस्तुका आधारमा सामुदायिक सङ्गठनहरूबाट सिफरिस भइ छनौट भएका हात धुने अभियानकर्ताहरूलाई प्रशिक्षक प्रशिक्षणमा सहभागी गराइने छ । यसरी तालिम प्राप्त सामुदायिक अभियानकर्ताहरूको पहिचानको लागि अनुसूची २ बमोजिमको परिचय पत्र र निजहरूको घरको पहिचानको लागि अनुसूची ३ बमोजिमको भण्डा समेत उपलब्ध गराइने छ । अभियानमा सहभागी हुने हाडवेयर व्यवसायीहरू, यातायात व्यवसायीहरू (अटो तथा इरिक्सा चालक समेत) लाई अनुसूची १ मा उल्लेखितमध्ये सान्दभिक विषय समेटेर १ दिने अभिमुखीकरण तालिम बनाएर सो को आधारमा अभिमुखीकरण गरिने छ । ,

१०. सामुदायिक सङ्गठनहरूको भूमिका : पूर्ण हात धुने अभियान कार्यान्वयनका सन्दर्भमा स्थानीय सामुदायिक सङ्गठनहरूलाई देहाय बमोजिमका भूमिका निर्वाह गर्ने गरी परिचालन गरिनेछ :

- (क) पालिका वा वडाले अनुसूची ४ अनुसार गरेको पत्राचारका आधारमा अनुसूची ५ मा उल्लेखित पूर्ण हात धुने अभियानकर्ता छनौटका आधारहरू अनुरूप सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ता छनौट गर्ने र निजहरूलाई अनुसूची ६ बमोजिमको पत्र मार्फत क्षमता विकासका क्रियाकलापहरूमा सहभागी गराउने,
- (ख) सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ताको जिम्मेवारी (अनुसूची ७ बमोजिम) पुरा गर्न सघाउन आफ्नो सेवा/कार्यक्षेत्रका घरहरूमा पूर्ण हात धुने स्थान बनाउन कार्य योजना बनाउने र सो कार्य योजना कार्यान्वयन गर्ने,
- (ग) हात धुने स्थान बनाउन घरमूली, समूह र वडा लक्षित अभिमुखीकरण, भिल्को पार्ने सत्र जस्ता सचेतनामूलक सत्रहरू सञ्चालन गर्ने,
- (घ) हात धुने अभियानसँग सम्बन्धित सूचना, शिक्षा तथा सन्दर्भ सामग्रीहरू वितरण गर्ने,
- (ङ) सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ताले आफ्नो सेवा/कार्यक्षेत्रमा बनेका हात धुने स्थानहरूको प्रगति अनुसूची ८ अनुसारको फारमअनुसार र प्रयोग अभिलेखन अनुसूची ९ अनुसारको फारममा अभिलेख राखेको र पालिकाले तोकेको समयमा पठाएको यकिन गर्ने ।
- (छ) आफ्नो सेवा/कार्यक्षेत्रका सबै घरहरूले हात धुने स्थान बनाएको र पूर्ण रुपमा हात धुने उपयोग गरेको निश्चित गर्ने,
- (च) स्वयंले हात धुने स्थान जडान गर्न वा बनाउन नसकेका घरधुरीहरूलाई हात धुने टुटी सहितको बाल्टी उपलब्ध गराउने,
- (ज) पूर्ण हात धोएको टोल र वडा घोषणा कार्यक्रमको आयोजना गर्ने वा आयोजना गर्न सहयोग गर्ने ।

११. संघसंस्था र साभेदारहरूको भूमिका : पूर्ण हात धुने अभियान कार्यान्वयनका सन्दर्भमा संघसंस्था र साभेदारहरूलाई देहाय बमोजिमका भूमिका निर्वाह गर्ने गरी परिचालन गरिनेछ :

- (क) पालिका वा वडामा सन्चालित कार्यक्रम/परियोजनाहरूमा हात धुने स्थान बनाउने क्रियाकलाप एकीकृत गर्ने र लक्षित घरधुरीहरूमा पूर्ण हात धुने अभ्यासका लागि उपलब्ध विकल्पहरूमध्ये कुनै एक विकल्प जडान/निर्माण गर्ने र पूर्ण रुपमा हात धुनेमा उपयोग गरेको निश्चित गर्ने,
- (ख) अनुसूची १ का आधारमा हात धुने स्थान बनाउन घरमूली, समूह र वडा लक्षित अभिमुखीकरण, भिल्को पार्ने सत्र जस्ता सचेतनामूलक सत्रहरू सञ्चालन गर्न सहयोग गर्ने

- (ग) हात धुने अभियानसँग सम्बन्धित सूचना, शिक्षा तथा सन्दर्भ सामग्रीहरू प्रकाशन गर्ने र वितरण गर्ने सहयोग गर्ने,
- (घ) स्वयंले हात धुने स्थान जडान गर्ने वा बनाउन असक्षम घरहरूलाई टुटी सहितको बाल्टीसहयोग गर्ने,
- (ङ) पूर्ण हात धोएको टोल र वडा घोषणा कार्यक्रमको आयोजना गर्ने सहयोग गर्ने ।
- (च) आ-आफ्नो कार्यक्षेत्रमा बनेका हात धुने स्थानहरूको प्रगति अनुसूची ८ को फारमअनुसार अभिलेख राखी पालिका तथा अभियानको मुख्य साभेदार संस्थाले तोकेको समयमा पठाउने ।
- (छ) हात धुने अभियानबाट स्थानीयहरूमा आएको परिवर्तनका बारेको सफलताका कथा, घटना अध्ययन, फिचर, अनुसान्धानात्मक लेख तयार गर्ने र प्रकाशन गर्ने तथा डकुमेन्ट्रीहरू बनाउने,
- (ज) आवश्यकताअनुसार पालिकालाई थप सहयोग गर्ने ।

१२. सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूले पालना गर्नु पर्ने शर्तहरू : पूर्ण हात धुने अभियानअर्न्तगत कार्यक्रम, परियोजना र क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूले देहाय बमोजिमका शर्तहरूको अधीनमा रही गर्नु पर्नेछ :

- (क) पालिका वास समन्वय समितिको आयोजनामा हात धुने अभियानको औपचारिक शुभारम्भ पश्चात पालिका वा वडाले अनुसूची ४ बमोजिमको पत्र अनुरूप सामुदायिक सङ्गठनहरू सहभागी हुनु पर्नेछ ।
- (ख) संघसंस्था र साभेदारहरूले पालिकाले बनाएको एकद्वार प्रणाली अनुशरण गरी हात धुने अभियानमा सहभागी हुन अनुसूची १० बमोजिमको इच्छापत्र पेस गर्नु पर्नेछ ।
- (ग) पेस भएका इच्छा पत्रहरूको मूल्याङ्कन अनुसूची ११ बमोजिम गरिने छ ।
- (घ) सामुदायिक सङ्गठनहरूले वडा वास समन्वय समितिसँग समन्वय गरेर र संघसंस्था र साभेदारहरूले पालिका वास समन्वय समितिसँग समन्वय गरेर कार्य गर्नु पर्नेछ ।
- (ङ) सामुदायिक सङ्गठनहरूले हात धुने अभियान अर्न्तगतका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा सङ्गठन रहेको टोल/गाउँका सबै घरहरूलाई समेटेको हुनु पर्नेछ ।
- (च) संघसंस्था र साभेदारहरूले हात धुने अभियान अर्न्तगतका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा कम्तिमा एउटा वडाका सबै घरहरूलाई समेटेको हुनु पर्नेछ ।
- (छ) संघसंस्था र साभेदारहरूले पेश गर्ने हात धुने अभियानसँग सम्बन्धित परियोजना सञ्चालनका लागि आवश्यक पर्ने स्रोत, साधन र जनशक्ति आफ्नै वा प्रतिवद्ध अन्य स्रोतबाट व्यवस्था गरेको हुनु पर्नेछ । परियोजना पेश गर्दा स्रोत उपलब्धताको प्रमाण पेश गर्नु पर्नेछ ।
- (ज) एउटै टोल/गाउँ र वडाको भौगोलिक क्षेत्रमा कार्य गर्न पहिला पत्राचार गर्ने सामुदायिक सङ्गठन तथा पहिला इच्छा पत्र पेस गर्ने संघसंस्था र साभेदारहरूलाई पूर्ण हात धुने अभियानमा सहभागी गराइने छ । दुई वा बढी इच्छा पत्र प्राप्त हुन आएमा संस्थाले समुदायमा गरेको काम र प्राप्त गरेको उपलब्धी, उपलब्ध जनशक्ति, स्रोतको निश्चितता, कार्य गर्ने र समयमा प्रतिवेदन पेस गर्ने प्रतिबद्धतालाई आधार मानेर आवश्यक संख्यामा मात्र छनौट गरी कार्य गर्ने जिम्मेवारी दिइने छ ।
- (झ) एकभन्दा बढी इच्छा पत्र पेश गरेका सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूलाई दफा ८ को (क) देखि (छ) मध्येका कुनै क्षेत्रमा कार्य गर्नका लागि परिचालन गर्न सकिने छ ।
- (ञ) नगरपालिकाको पूर्ण हात धुने अभियानको लक्ष्य र उद्देश्यहरू बाहेक अन्य कुनै निहित स्वार्थ पुरा गर्न अभियानमा सहभागी हुन खोजेका र अपेक्षित योगदान गर्न नसक्ने सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूको इच्छापत्र अस्वीकार गर्न सकिनेछ ।
- (ट) कुनै टोल/गाउँ वा वडाबाट कुनै इच्छा पत्र पेस नभएमा सम्बन्धित वडा वास समन्वय समितिसँग छलफल गरी सोही वडामा रहेका मध्ये एक वा सोभन्दा बढी सामुदायिक सङ्गठनहरूलाई कार्य गर्ने अवसर प्रदान गर्न सकिने छ ।

- (ठ) यो कार्यविधि लागू हुनु पूर्व कुनै संघसंस्था र साभेदारहरूले नगरपालिका भित्र हात धुने स्थान बनाउने क्रियाकलाप कार्यान्वयनका लागि सम्झौता तथा सहमतिहरू गरेको भए इच्छा पत्र पेस गर्दा सम्झौता तथा सहमति पत्र पनि पेस गर्नु पर्ने छ ।
- (ड) इच्छा पत्र स्वीकृत भएपश्चात पालिका र सम्बन्धित संघसंस्था/साभेदारबिच अनुसूची -१२ बमोजिम द्विपक्षीय सम्झौता गरिने छ ।
- (ढ) संघसंस्था र साभेदारहरूले इच्छा पत्र पेश गर्नु अघि प्रचलित कानूनानुरूप सूचीकृत/नवीकरण भएको हुनु पर्नेछ ।
- (ण) हात धुने अभियानमा सहभागी संघसंस्था र साभेदारहरूले अनुसूची -१३ बमोजिमको प्रतिवद्धता इच्छा पत्रसँगै पेश गर्नु पर्नेछ । यसले हात धुने अभियानको दिगोपनका लागि लाभग्राहीहरूले नियमित कोष संकलन गरेर परिचालन गर्न बाधा पुगेको मानिने छैन ।
- (त) हात धुने अभियान कार्यान्वयनका क्रममा नगरपालिका र वडा कार्यालयहरूले अनुगमन गरी आवश्यक निर्देशन दिन सक्नेछ ।
- (थ) सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारहरूले हात धुने अभियान अर्न्तगतका क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्दा स्थानीय सरकारका ऐन, नीति तथा योजना अनुसरण गर्नु पर्नेछ ।
- (द) हात धुने अभियानका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्दा प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्ष रूपमा मुलुकको राष्ट्रिय अखण्डता, सार्वभौमिकता, जातजाति, समुदाय, धार्मिक र सामाजिक सद्भावमा खलल पुऱ्याउने वा राष्ट्रिय सुरक्षा नीतिका साथै स्थानीय संस्कृति र वातावरणमा प्रतिकूल प्रभाव पार्ने कुनै पनि क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न पाइने छैन । निश्चित धर्म, सम्प्रदाय, क्षेत्रीयता तथा राजनीतिक आस्थाका आधारमा कुनै क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न पाइने छैन । सञ्चालन गरिएका क्रियाकलापहरूबाट कुनै प्रकारको व्यापारिक लाभ लिन पाइने छैन ।

पुनश्च: वडामा रहेका कुनै पनि सामुदायिक सङ्गठनहरूले कार्य गर्ने इच्छा नदेखाएको वडामा वास समन्वय समिति स्वयंले कार्य गर्नेछ ।

परिच्छेद ४

इच्छा पत्र तथा इच्छा पत्र स्वीकृतिको प्रक्रिया

१३. **इच्छा पत्र :** (१) नगरपालिकाको अगुवाइमा पूर्ण हात धुने अभियानमा सहभागी हुन चाहने संघसंस्था/साभेदारले परिच्छेद ३ को दफा १२ उपदफा (ख) बमोजिम अनुसूची -१० को ढाँचामा इच्छा पत्र र अनुसूची -१३ अनुसारको प्रतिवद्धता पेश गर्नुपर्नेछ ।
- (२) उपदफा (१) बमोजिम इच्छा पत्र पेस गर्दा निम्नानुसारको रीत पुगेको हुनुपर्नेछ :
 - (क) संघसंस्था र साभेदारहरूले कम्तिमा एक वडामा कार्य गर्न इच्छा पत्र पेश गर्न सक्नेछन् ।
 - (ख) पालिकाले कार्यान्वयनमा ल्याएका सबै प्रकारका नीति, निर्देशिका, कार्यविधि, मार्गदर्शन, योजना, अनुकूल हुने गरी इच्छा पत्रका साथमा कागजातहरू संलग्न राखी पेश गर्नु पर्नेछ ।
 - (ग) इच्छा पत्र पेश गर्ने संघसंस्था र साभेदार प्रचलित कानून बमोजिम दर्ता/नवीकरण भएको, स्थानीय पालिकाले मान्यता दिएको, भ्याट वा प्यान नम्बर प्राप्त गरेको, वार्षिक साधारण सभा गरी नवीकरण गरेको, करचुक्ता प्रमाणपत्र प्राप्त गरेको हुनु पर्नेछ ।
 - (घ) पालिकाले आवश्यक महशुस गरेमा अतिरिक्त कागजातहरू पेस गर्नु पर्नेछ ।

१४. इच्छा पत्रको छनौट र स्वीकृति : (१) परिच्छेद ४ को दफा १३ (१) बमोजिम प्राप्त हुन आएका इच्छा पत्र नगरस्तरीय वास समन्वय समितिले आवश्यकता अनुसार हात धुने अभियानका लागि प्राविधिक सहयोग उपलब्ध गराइरहेको संस्थाको परामर्शमा परिच्छेद ३ को दफा १२ उपदफा (ग) अनुसार अनुसूची ११ मा

उल्लेखित आधारहरू अनुरूप मूल्याङ्कन गरी स्वीकृत वा अस्वीकृत गरिनेछ । प्रस्तावित क्षेत्रका लागि पेश भएको इच्छा पत्र अस्वीकृत भएमा परिच्छेद ३ को दफा १२ को उपदफा (ज) अनुसार हुनेछ ।

(२) एउटै भौगोलिक क्षेत्रका लागि दुई वा दुईभन्दा बढी इच्छा पत्र पेस भएमा यसै कार्यविधिको परिच्छेद ३ दफा १२ को उपदफा (ज) अनुसार गरिने छ ।

(३) समितिले इच्छा पत्र छनौट गर्दा आवश्यकता अनुसार थप विषय विज्ञलाई आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

(४) इच्छा पत्र छनौट सम्बन्धमा नगर स्तरीय वास समन्वय समितिले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

(५) इच्छा पत्र बुझाउने अन्तिम मिति समाप्त भएको ७ दिन भित्र सहकार्य गरिने संघसंस्था/साभेदारहरू छनौट गर्नेछ ।

(६) छनौट भएकासंघसंस्था र साभेदारहरूलाई क्रमशः वडा र पालिकाले पत्रमार्फत जानकारी गराउनेछ । साथै छनौट भएका संस्थाहरूको नामावली वडा र पालिकाको सूचना पाटी र वेबसाइटमा प्रकाशन गरिनेछ ।

१५. सम्झौता गर्ने : इच्छा पत्र स्वीकृत भएपछि अनुसूची -१२ बमोजिमको ढाँचामा संघसंस्था र साभेदारहरूसँग नगरपालिकाले द्विपक्षीय सम्झौता गर्नेछ ।

१६. अनुगमन, मूल्याङ्कन तथा प्रतिवेदन : (१) सहकार्य गर्न छनौट भएकासंघसंस्था र साभेदारहरूले गरेका कार्यहरूको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन वडा तथा नगरस्तरीय वास समन्वय समितिले नियमित रूपमा गर्ने छन् ।

(२) आवश्यकतानुसार नगरस्तरीय सर्वदलीय संयन्त्र, विषयविज्ञहरू, सञ्चारकर्मीहरूबाट आवधिक रूपमा अनुगमन गर्न/गराउन सकिनेछ ।

(३) हात धुने अभियानमा सहकार्य गर्ने संस्थाहरूले अनुसूची -१४ बमोजिमको ढाँचामा मासिक प्रतिवेदन नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखामा पेश गर्नुपर्ने छ ।

परिच्छेद ५

विविध

१७. काम रोकन आदेश दिन सक्ने : (१) नगरपालिकाले सहकार्य गरिरहेका संघसंस्था र साभेदारहरूबाट अभियानसँग सम्बन्धित अद्यावधिक सूचना तथा जानकारी माग गर्न सक्नेछ ।

(२) तोकिएको समयभित्र उपदफा (१) बमोजिम माग भएको सूचना तथा जानकारी उपलब्ध नगराउने, स्वीकृत बमोजिमका क्रियाकलापहरू सञ्चालन नगर्ने र प्रगति विवरण समयमा उपलब्ध नगराउने संघसंस्था र साभेदारलाई नगरपालिकाले काम रोकने आदेश दिन सक्नेछ ।

१८. सम्झौता खारेज गर्ने: कुनै संघसंस्था र साभेदारले यस कार्यविधिमा भएको व्यवस्था प्रतिकूल हुने कुनै कार्य गरेको पाइएमा एक पटक सफाई पेश गर्ने मौका दिइने छ । दिइएको सफाईमा चित्त नबुझेमा नगरपालिकाले त्यस्तो संस्थासँग गरेको सम्झौता खारेज गरी सोको सार्वजनिकीकरण समेत गरी यस बारेको जानकारी सम्बन्धित साभेदार संस्था र सरोकारवालाहरूलाई दिनेछ ।

१९. कार्यविधिमा परिमार्जन तथा संशोधन: यस कार्यविधिको कार्यान्वयनमा कुनै समस्या देखिएमा नगर कार्यपालिकाले आवश्यकता अनुसार परिमार्जन तथा संशोधन गर्न सक्नेछ ।

२०. थप निर्देशन दिन सक्ने : हात धुने अभियानलाई प्रभावकारी रूपमा कार्यान्वयन एवम् अपेक्षित नतिजा हासिल गर्ने सन्दर्भमा नगरपालिकाले पालिकामा कार्यरत सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था, साभेदार र सरोकारवालाहरूलाई थप निर्देशन दिन सक्नेछ । त्यसरी दिएको निर्देशनको पालना गर्नु सम्बन्धित संघसंस्था, साभेदार र सरोकारवालाहरूको कर्तव्य हुनेछ ।

२१. सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारसँग समन्वय गर्ने: (१) पूर्ण हात धुने अभियानलाई प्रभावकारीरूपमा सञ्चालनका लागि सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदारसँग समन्वय गर्ने र कार्यान्वयनको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्ने जिम्मेवारी वडामा वडास्तरीय वास समन्वय समिति र पालिकामा नगरस्तरीय वास समन्वय समितिको हुनेछ । नगरस्तरीय वास समन्वय समिति र वडास्तरीय वास समन्वय समितिको संरचना र भूमिका क्रमशः अनुसूची १५ र १६ बमोजिम हुनेछ । त्यसैगरी शिक्षण संस्थास्तरीय वास समन्वय समितिले विद्यालय/क्याम्पसमा सञ्चालन गर्ने पूर्ण हात धुने अभियानसँग गतिविधिहरू सञ्चालनका लागि समन्वय गर्ने छ । यसको संरचना र भूमिका अनुसूची १७ बमोजिम हुने छ ।

२२. योगदानको कदर गरिने : (१) पूर्ण हात धुने अभियान सफल पार्न सम्झौता गरी महत्वपूर्ण योगदान गर्ने सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदार संस्थाहरूलाई नविकरणका लागि सम्बन्धित निकायमा सिफारिस गर्नेछ । साथै यो अभियान सफल बनाउन गरेको योगदानको आधारमा आगामी दिनमा थप सहकार्य गर्न सकिने छ ।

(२) पूर्ण हात धुने अभियानको लक्ष्य हाँसिल भएपश्चात यो अभियानमा महत्वपूर्ण योगदान गर्ने सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदार संस्थाहरूलाई एक औपचारिक कार्यक्रमकाबिच नगरपालिकाले प्रशंसा पत्र उपलब्ध गराउन सक्नेछ । प्रशंसा पत्र उपलब्ध गराइने आधारहरू अनुसूची १८ र प्रशंसा पत्रको नमूना अनुसूचीमा १९ बमोजिमको हुनेछ ।

(३) पूर्ण हात धुने अभियानमा सहभागी भई आफ्नो जिम्मेवारी पुरा गरेका सामुदायिक सङ्गठन, संघसंस्था र साभेदार संस्थाहरूलाई कार्य सम्पन्नताको पत्र उपलब्ध गराउन सक्नेछ । यसको नमूना अनुसूचीमा २० बमोजिमको हुनेछ ।

अनुसूची १:

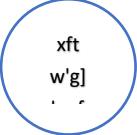
पूर्ण हात धुने अभियान अन्तर्गतका क्षमता विकासका विषयबस्तुहरू
(परिच्छेद ३ को दफा ९ सँग सम्बन्धित)

शीर्षक (समय)	उपशीर्षक/सत्रहरू	विधि	समय	सहजकर्ता
पहिलो दिन				
१. तालिमको वातावरण सिर्जना	१.१. शुभारम्भ सत्र	प्रवचन	१५ मिनेट	
	१.२. सहभागी र सहजकर्ता परिचय	खेल	३० मिनेट	
	१.३. अपेक्षा र योगदान सङ्कलन	समूह कार्य	१५ मिनेट	
	१.४. प्रशिक्षक प्रशिक्षणको उद्देश्य र विषयबस्तु	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण	१५ मिनेट	
	१.५. प्रशिक्षण नीति नियम तर्जुमा र प्रकासन	समूह छलफल	१५ मिनेट	
२. हात धुने अभियानको अवधारणा	२.१. हात धुने अवधारणाको विकास, कानुनी प्रावधानहरू, नारा, सङ्केत चिन्ह (लोगो), परिचय पत्र र भण्डा	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण	३० मिनेट	
	२.२. हात धुने निश्चित स्थान तथा हात धुने कार्यको आवश्यकता तथा महत्व	भूमिका अभिनय	३० मिनेट	
	२.३. हात धुने स्थानमा नियमित हात धुँदा हुने फाइदाहरू	सहभागितामूलक छलफल	१५ मिनेट	
	२.४. हात धुने अभियानमा साभेदारहरू र तिनको भूमिका	समूह कार्य	४५ मिनेट	
	२.५. हात धुने अभियानको चरण, प्रकृया र अपेक्षित परिणामहरू	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण	१५ मिनेट	
	२.६. अभियान सञ्चालनका क्रममा आउने सम्भावित समस्या र समाधानका उपायहरू	मस्तिष्क मन्थन	३० मिनेट	
३. हात धुने स्थान निर्माण र अनुगमन	३.१. समुदायमा हात धुने प्रयोग गरिएका विकल्पहरू	फोटो प्रदर्शनी	३० मिनेट	
	३.२. हात धुनेका लागि प्रयोगमा ल्याउन सकिने नवीन विकल्पहरू	मस्तिष्क मन्थन	३० मिनेट	
	३.३. हात धुने स्थान निर्माण/जडान गर्दा ध्यान दिनु पर्ने कुराहरू	समूह कार्य	३० मिनेट	
	३.४. हात धुने स्थानको उपयोग निश्चित गर्ने तरिकाहरू	समूह छलफल	३० मिनेट	
	३.५. निर्माण/जडान भएका हात धुने स्थानहरूको प्रगति अभिलेखन	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण	१५ मिनेट	
दोस्रो दिन				
	४.१. हात धुने विशेष अवस्थाहरू	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण	१५ मिनेट	
४. हात धुने अभ्यास प्रवर्द्धन	४.२. हात धुने अभ्यास	अभ्यास	३० मिनेट	
	४.३. हात धुने भिल्को पार्ने सत्रहरू	कथा, घटना अध्ययन, भूमिका अभिनय, उदाहरण	६० मिनेट	
५. पूर्ण हात सफाइयुक्त	५.१. हात धुने अभियानको कोशेढुङ्गा (माइइलस्टोन) र कार्ययोजना	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण	६० मिनेट	

शीर्षक (समय)	उपशीर्षक/सत्रहरू	विधि	समय	सहजकर्ता
घोषणा र दिगोपन	५.२. वडा र पालिका पूर्ण हात सफाइयुक्त घोषणाका आधारहरू	छलफल	३० मिनेट	
	५.३. वडा र पालिका पूर्ण हात सफाइयुक्त घोषणाका प्रकृयाहरू	समूह कार्य	३० मिनेट	
	५.४. पूर्ण हात सफाइ घोषणा कार्यक्रमको आयोजना र घोषणा	भूमिका अभिनय	३० मिनेट	
	५.५. हात धुने अभियानका योगदानकर्ताहरूको कदर	भूमिका अभिनय	१५ मिनेट	
	५.६. हात धुने अभियानको दिगोपना			
६. हात धुने अभियानमा ज्ञान व्यवस्थापन	६.१. हात धुने अभियानमा ज्ञान व्यवस्थापन अवधारणा	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण र छलफल	३० मिनेट	
	६.२. अभियानको तथ्याङ्क तथा सूचना व्यवस्थापन र अभिलेखीकरण	पावरप्वइन्ट प्रस्तुतिकरण र छलफल	३० मिनेट	
	६.३. फोटा, कथा, घटना सङ्कलन र लेखन	चित्र प्रदर्शन, कथा वाचन र घटना लेखन	६० मिनेट	
	६.४. प्रतिवेदन	अभ्यास	३० मिनेट	
७. समापन	७.१. तालिमको समिक्षा	स्वमूल्याङ्कन		
	७.२. सहभागीहरूलाई प्रमाण पत्र वितरण		३० मिनेट	
	७.३. सहभागी, अतिथि र सभाध्यक्षको मन्तव्य सहित तालिम समापन		३० मिनेट	

पुनश्च: शुरुको प्रशिक्षणका क्रममा आवश्यक तालिम सामग्रीहरू विकास गरिने छ भने आवश्यक भएमा तालिम पुस्तिका समेत तयार गरिने छ ।

अनुसूची २:
सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ताको परिचय पत्र
(परिच्छेद ३ को दफा ९ सँग सम्बन्धित)

	ठाकुरबाबा नगरपालिका सैनवार, बर्दिया लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल	फोटो
हात धुने अभियानकर्ताको परिचय पत्र		
परिचय पत्र नं....		नागरिकता नं.:
नाम:		ठेगाना: ठाकुरबाबा-..., बर्दिया
प्रतिनिधित्व गर्ने संस्थाको नाम:		
प्रमाणित गर्ने: नाम:	पद:	
परिचय पत्र वाहकको दस्तखत:		
मान्य अवधि:		

यो परिचय पत्र स्वयंसेवा गर्ने हात धुने अभियानकर्ताको भएकोले उहाँहरूलाई आवश्यक सहयोग गरी दिनु हुन अनुरोध छ। साथै यो परिचय पत्र पाउनु भएमा वेडा कार्यालयमा बुझाई दिनु होला।

अनुसूची ३: सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ताको पहिचान

टोल/गाउँमा सामुदायिक हात धुने अभियानकर्तालाई परिचित गराउन निम्नानुसारको भण्डा प्रदान गरिने छ। भण्डा प्राप्त अभियानकर्ताले बाँसको लट्ठीमा यो भण्डा बाँधेर टाँढिबाट देखिने गरी घरको उपरि स्थानमा राख्नुपर्ने छ।

भण्डाको विशिष्टीकृत विवरण यसप्रकार छ:

१. पोलिष्टरको कपडा (आकार: १.५ x १.५ फिट)
२. आकासे निलो (Sky Blue) को पृष्ठभूमिका चारैतिर गाढा निलो फ्रेम भएको।
३. बिचमा १ फिटको सेतो गोलाकार पृष्ठभूमि भित्र दुबैतिर हात धुने अभियानको लोगो भएको।

अनुसूची ४:

पालिका वा वडाले हात धुने अभियानमा सहभागिताका लागि सामुदायिक सङ्गठनहरूलाई गर्ने पत्राचारको नमूना

(परिच्छेद ३ को दफा १० उपदफा (क) सँग सम्बन्धित)

श्री अध्यक्ष/प्रमुख ज्यू

..... (सामुदायिक सङ्गठनको नाम)

..... (टोल/गाउँको नाम)

बिषय: सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ता सिफारिस सम्बन्धमा।

उपर्युक्त सम्बन्धमा यस नगरपालिकाले उचित किसिमले नियमितरूपमा हात नधोएका कारणले हुने रोगको सङ्क्रमणबाट नगरबासिलाई बचाउन तथा पूर्ण सरसफाइको लक्ष्य हासिल गर्न योगदान गर्न पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन गर्न लागेको व्यहोरा सहर्ष जानकारी गराउँदछौं।

उक्त अभियान अर्न्तगत संलग्न आधारहरू अनुरूप १ जना स्वयंसेवक छनौटका लागि सिफारिस गरी पठाई दिनु हुन अनुरोध छ। अभियानका लागि छनौट हुने स्वयंसेवकले पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन कार्यविधि २०७९ को अनुसूची ६ बमोजिमको जिम्मेवारीहरू पुरा गर्नु पर्ने व्यहोरा समेत जानकारी गराउँदछौं।

धन्यवाद।

.....(वडा अध्यक्षको नाम)

वडा अध्यक्ष

संलग्न:

- पूर्ण हात धुने अभियानकर्ता छनौटका आधारहरू १ पेज।
- पूर्ण हात धुने अभियानकर्ताले पुरा गर्नु पर्ने जिम्मेवारीहरू १ पेज।

पुनश्च: यो पत्राचार गर्दा सम्बन्धित वडाको लेटर हेड प्रयोग गरिने छ।

अनुसूची ५:

सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ता छनौटका आधारहरू

(परिच्छेद ३ को दफा १० उपदफा (क) सँग सम्बन्धित)

- तोकिएको अवधिभर आफ्नै संस्था वा टोल/गाउँमा स्वयंसेवा गर्न प्रतिबद्ध रहेको ।
- स्थानीय समुदायसँग राम्रो सम्बन्ध भएको ।
- हाल वा विगतमा शिक्षक, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका, वडघर, सामाजिक परिचालक, बचत सङ्कलक वा गणक भै कार्य गरेको अनुभव भएको ।
- स्वयंको एन्ड्रोइड मोबाइल भएको र प्रयोग गर्ने सीप भएको ।

थप स्पष्टता: सहकार्य गर्न इच्छुक संस्थाले १/१ जना प्रतिनिधिलाई अभियानकर्ताको रूपमा छनौट गर्नु पर्नेछ । सामुदायिक सङ्गठनहरूबाट उल्लेखित आधारमा उपयुक्त व्यक्तिहरू सिफारिस नभएको पाइएमा वडा वास समन्वय समितिले योग्य व्यक्तिहरूलाई समावेश गर्ने छ । सामुदायिक अभियानकर्ता छनौट गर्दा वडा र टोलमा भएका घरसंख्यालाई पनि आधार मानिनेछ ।

अनुसूची ६:

सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ता छनौट गरी पठाएको पत्रको नमूना
(परिच्छेद ३ को दफा १० उपदफा (क) सँग सम्बन्धित)

मिति २०७९.../.../...

श्री अध्यक्षज्यू

वडास्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ समन्वय समिति

ठाकुरबाबा नगरपालिका, वडा नं., बर्दिया ।

विषय: सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ता सिफारिस गरी पठाइएको बारे ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा ठाकुरबाबा नगरपालिका वडा नं. ... को मिति ... को मिति
को पत्रअनुसार यस संस्थाको कार्यसमिति/सन्चालक समितिमा छलफल गरी श्री
लाई सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ताको रूपमा कार्य गर्न सिफारिस गरी पठाइएको हुँदा उक्त अभियानसँग
सम्बन्धित कार्यहरुमा सहभागी गराइ दिनु हुन अनुरोध छ । साथै पालिकाको हात धुने अभियानमा हाम्रो
संस्थाको तर्फबाट संभव सबै सहयोग गर्ने प्रतिबद्धता पनि व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।

भवदीय

..... (हस्ताक्षर)

..... (पत्रमा हस्ताक्षरकर्ताको नाम)

अध्यक्ष/सचिव

अनुसूची ७:

सामुदायिक हात धुने अभियानकर्ताको जिम्मेवारी
(परिच्छेद ३ को दफा १० उपदफा (क) सँग सम्बन्धित)

- संस्था/टोल/गाउँको प्रतिनिधित्व गर्दै पालिका/वडा वा साभेदार निकायले आयोजना गर्ने क्षमता विकासका क्रियाकलापहरूमा भाग लिने,
- कार्ययोजनाअनुसार आफ्नो संस्था, संस्थाका सदस्यहरू, सेवाग्राहीहरू तथा टोल/गाउँका सबै घरमा साबुनपानी सहितको हात धुने स्थान बनाउन सहजीकरण गर्ने,
- गाउँ घुमेर अभियान शुरू भएबाट कति घरमा हात धुने स्थान बने तिनको दैनिक प्रगति अनुसूची ८ को फारमअनुसार अभिलेख राख्ने र पालिका तथा अभियानको मुख्य साभेदार संस्थाले तोकिएको समयमा पठाउने,
- घर वा समुदायमा उपलब्ध सामग्रीहरूको प्रयोग गरेर वैकल्पिक हात धुने स्थान बनाउन सहजीकरण गर्ने, उदाहरणका लागि ग्यालिन, प्लाष्टिकका ठूला डब्बा, प्लाष्टिक ड्रम, माटाको घैटो, सिमेन्टको टङ्की, आदि ।
- हात धुने स्थान बनाउने तथा सो को प्रयोग सम्बन्धमा कुनै समस्या भएमा हात धुने अभ्यास प्रवर्द्धकलाई जानकारी दिने ।
- हात धुने अभियानसँग सम्बन्धित सूचना, शिक्षा, तथा सन्दर्भ सामग्रीहरूको प्रचारप्रसार गर्ने ।
- टोल/गाउँ, वडा र पालिकालाई पूर्ण हात सफाइयुक्त घोषणा कार्यक्रममा सहभागी हुने र सहयोग गर्ने ।

गाऊं/टोलमा हात धुने स्थान बनाएका जम्मा घरधुरी संख्या:.....

[illegible]

अनुसूची ९:

हात धुने स्थानको प्रयोग अभिलेखन फारम

(परिच्छेद ३ को दफा १० उपदफा (ड) सँग सम्बन्धित)

वडा नं. :.....

गाउँ/टोलको नाम:

गाउँ/टोलमा रहेको जम्मा घरधुरी संख्या :

गाउँ/टोलमा हात धुने स्थान बनाएका जम्मा घरधुरी संख्या:.....

क्र.सं.	घरमूलीको नाम	हात धुने स्थान प्रयोगमा ल्याएको भए (✓) र नल्याएको भए (X) चिन्ह लगाउने			टिप्पणी
		१. पानी भएको /नभएको	२. हात धुने स्थानसँगै साबुन भएको/नभएको	३. प्रयोग गरेको सङ्केत देखिएको/नदेखिएको	

नोट: हात धुने स्थान प्रयोगमा ल्याएको निश्चित गर्न १. हात धुने स्थानमा पानी भएको २. हात धुने स्थान नजिक साबुन भएको र ३. हात धुने स्थान प्रयोग गरेको सङ्केत देखिने हुनु पर्दछ ।

अनुसूची १०:

हात धुने अभियानमा सहभागी हुन पेश गरिने इच्छा पत्रको नमूना

(परिच्छेद ३ को दफा १२ उपदफा (ख) सँग सम्बन्धित)

श्री प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू

ठाकुरबाबा नगरपालिका

नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, सैनवार, बर्दिया ।

विषय : इच्छा पत्र पेश गरेको सम्बन्धमा ।

महोदय,

ठाकुरबाबा नगरपालिकाले पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन गर्न लागेकोमा हामीलाई खुशी लागेको छ । नगरपालिकाको उक्त अभियानलाई सफल पार्न नगरको पूर्ण हात धुने अभियान रणनीति र पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन कार्यविधि २०७९ अनुसार (संघ/संस्था वा साभेदारको नाम) बाट तपसिलको विवरण अनुसारको सहयोग उपलब्ध गराउन संस्थाका वैधानिक कागजपत्रहरू सहित यो इच्छा पत्र पेश गरेका छौं । तसर्थ हाम्रो इच्छा पत्र स्वीकृत गरी पालिकाको पूर्ण हात धुने अभियानमा योगदान गर्ने अवसर उपलब्ध गराउनु हुन अनुरोध गर्दछौं ।

धन्यवाद ।

भवदीय

संलग्न कागजपत्रहरू:

- (क) संस्था दर्ता र नियमित नविकरण गरेको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- (ख) समाज कल्याण परिषद्मा आवद्ध भएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- (ग) भ्याट वा प्यान नम्बरको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- (घ) कर क्लिरेन्स गरेको र करछुटको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि
- (ङ) साभेदार/समाज कल्याण परिषदसँग गरिएको सम्झौताको प्रतिलिपि
- (च) संस्थाले सञ्चालन गर्न चाहेको कार्यक्रम/परियोजनाको संक्षिप्त विवरण (पृष्ठभूमि, उद्देश्य, क्रियाकलापहरू, बजेट, अपेक्षित प्रतिफल, दिगोपना, आदि)
- (छ) संस्था कालो सूचीमा नपरेको स्वघोषणाको पत्र
- (ज) संघसंस्था/साभेदारको प्रतिबद्धता

.....
संस्था प्रमुखको नाम थर
संस्था प्रमुखको दर्जा

नोट : इच्छा पत्र संस्थाको लेटरप्याडमा तयार गरी पेश गर्नुपर्नेछ । आवश्यक ठानेमा पालिकाले थप कागजातहरू माग गर्न सक्नेछ ।

अनुसूची ११:

संघसंस्था / साभेदारले पेश गरेका इच्छा पत्र मूल्याङ्कनका आधारहरू

(परिच्छेद ३ को दफा १२ उपदफा (ग) सँग सम्बन्धित)

क्र.सं.	मूल्याङ्कनका आधारहरू	अंकभार
१.	संस्थाको सम्बन्धित क्षेत्रको कार्यअनुभव	१५
२.	(क) संस्था दर्ता र नियमित नविकरण गरेको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (ख) समाज कल्याण परिषद्मा आवद्ध भएको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (ग) भ्याट वा प्यान नम्बरको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (घ) कर क्लिरेन्स गरेको र करछुटको प्रमाणपत्रको प्रतिलिपि (ङ) साभेदार/समाज कल्याण परिषद्सँग गरिएको सम्झौताको प्रतिलिपि (च) संस्था कालो सूचीमा नपरेको स्वघोषणाको पत्र (छ) संघसंस्था / साभेदारको प्रतिबद्धता	१०
३.	संस्थाले सञ्चालन गर्न चाहेको कार्यक्रम/परियोजनाको सङ्क्षिप्त विवरण (पृष्ठभूमि, उद्देश्य, क्रियाकलापहरू, कार्यपद्धति, बजेट, अपेक्षित प्रतिफल, आदि)	३५
४.	लक्षित वर्ग/समुदाय पहिचान (प्रत्यक्ष र अप्रत्यक्ष लाभान्वितहरूको संख्या) तथा परिचालन रणनीति	१०
५.	परियोजनाको दिगोपना र प्रतिवेदन प्रणाली बारेको स्पष्टता	१०
६.	परियोजनाको वार्षिक कार्ययोजना	१०
७.	परियोजना सञ्चालन संरचना (कामको आकार र जनशक्तिको आकारबिचको सन्तुलन)	१०
जम्मा		१००

अनुसूची १२:
पालिका र संघसंस्था/साभेदारबिच हुने द्विपक्षीय सम्झौताको नमूना
(परिच्छेद ३ को दफा १२ उपदफा (ड) सँग सम्बन्धित)

ठाकुरबाबा नगरपालिका नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, सैनावार, बर्दिया	र	
---	---	----------------

बिचको

सम्झौता - पत्र

आज मिति २०७९/ ... / ... का दिन ठाकुरबाबा नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालय (यसपछि प्रथम पक्ष भनिने), र (संघसंस्था/साभेदारको नाम) (यसपछि द्वितीय पक्ष भनिने) बिच देहायमा उल्लिखित शर्तहरूको अधीनमा रही ठाकुरबाबा नगरपालिकामा पूर्ण हात धुने अभियान अर्न्तगत परियोजना कार्यान्वयन गर्न यो द्विपक्षीय सम्झौता पत्रमा हस्ताक्षर गरी एक-एक प्रति लिनेदिने गरेका छौं। साथै यो समझदारी पत्रको प्रतिलिपि सम्बन्धित वडा कार्यालयहरूलाई पनि पठाएका छौं।

परियोजनाका उद्देश्यहरू:

१.
२.
३.

परियोजना सञ्चालन हुने वडाहरू:

परियोजनाको स्वीकृत बजेट: रु. / - (अक्षरेपी))

परियोजनाका लागि आर्थिक सहयोग गर्ने साभेदार:

परियोजनाका लक्षित लाभग्राहीहरू : प्रत्यक्ष । अप्रत्यक्ष

उल्लेखित उद्देश्यहरू पुरा गर्न हामी निम्न जिम्मेवारीहरू पुरा गर्न प्रतिबद्ध छौं।

ठाकुराबाबा नगरपालिका, नगरकार्यपालिकाको कार्यालय, सैनावार, बर्दियाको (पहिलो पक्ष) को जिम्मेवारी :

- इच्छा पत्रका साथमा दोस्रो पक्षले प्रस्तावअनुसार पूर्ण हात धुने अभियानको लक्ष्य तथा उद्देश्यअनुरूपका क्रियाकलापहरू कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गर्ने।
- परियोजना कार्यान्वयनमा प्रत्यक्षरूपमा संलग्न हुने जनशक्तिको क्षमता विकास गर्न सहयोग गर्ने।
- परियोजनाको प्रभावकारीता बढाउन विभिन्न औजारहरू (Tools), सूचना, शिक्षा तथा सन्दर्भ सामग्री, डाटावेसको विकास गर्ने तथा सो को प्रयोगकालागि सहजीकरण गर्ने।
- दोश्रो पक्षबाट प्राप्त प्रतिवेदन, तथ्याङ्क/सूचनाहरूको अभिलेख राख्ने, सो विश्लेषण गर्ने र परियोजनाको नियमित अनुगमन गरेर दोश्रो पक्षलाई पृष्ठपोषण (feedback) उपलब्ध गराउने।
- अनुभवी परामर्शदाता/सल्लाहकारको व्यवस्था गरी परियोजना कार्यान्वयनमा सहजीकरण गर्ने।
- परियोजनाको नियमित अनुगमन गरी पृष्ठपोषण उपलब्ध गराउने।

..... (दोश्रो पक्ष) को जिम्मेवारी :

- सम्बन्धित वडाअध्यक्ष, वडा कार्यालय र अभियानका अन्य साभेदारहरूसँग प्रभावकारी समन्वय गरेर परियोजनाका गतिविधिहरू सञ्चालन गर्ने।

- मासिक कार्ययोजना बनाई परियोजनाका गतिविधिहरू कार्यान्वयन गर्ने र कार्ययोजनाअनुरूप उपलब्धि हासिल भए नभएको अनुगमन गर्ने । नियमित समिक्षा गर्ने र लक्षित उपलब्धि हासिल नभएको भए कार्ययोजना पुनरावलोकन गरी लक्ष्य प्राप्तीकालागि आवश्यक थप पहल गर्ने ।
- परियोजनाको आवश्यकताअनुसार सबै गतिविधिहरूको कार्यान्वयन गरी लक्षित नतिजा प्राप्त गर्न संस्थाका कर्मचारी एवं स्वयंसेवकहरूलाई परिणाममुखी बनाउने ।
- पहिलो पक्ष र सम्बन्धित वडा कार्यालयहरूलाई मासिक कार्यसम्पादन प्रतिवेदन (Performance Report) हरेक महिनाको अन्तिम साता भित्र उपलब्ध गराउने ।
- परियोजनासँग सरोकार राख्ने सरोकारवालाहरूसँग समन्वय गर्ने र उनीहरू समेतको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने ।
- नियमित रूपमा परियोजना क्षेत्रको अनुगमन भ्रमण गरी प्रभाव मूल्याङ्कन गर्ने र सो को आधारमा थप कार्य गर्नुपर्ने भए पहिलो पक्षलाई सिफारिस गर्ने ।
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण, बाल संरक्षण, वातावरण संरक्षण र विपद् जोखिम न्यूनीकरणतर्फ संवेदनशील हुँदै परियोजना अर्न्तगतका गतिविधिहरू संचालन गर्ने ।
- पहिलो पक्ष, स्थानीय सरोकारवाला निकायहरू, प्रदेश तथा संघीय सरकारबाट हुन सक्ने अनुगमनमा सहयोग गर्ने ।

यो समझदारी अनुरूप परियोजना सञ्चालन गर्ने क्रममा कुनै असहज परिस्थिति सृजना भएमा समझदारी पत्रमा हस्ताक्षर गर्ने दुवै पक्षहरूबिच आवश्यक छलफल गरेर निकास खोज्ने प्रयास गरिनेछ । यद्यपि कुनै कारणवश पुनः सहमतिमा पुग्न नसकिएमा पहिलो पक्षले सूचना दिई एक महिना भित्र सम्झौता रद्द गर्न सक्नेछ ।

नोट: यो समझदारी २०७९ देखि लागू भई २०८०... मसान्तसम्म लागू हुनेछ । साथै दुवै पक्षकाबिच पूर्ण हात धुने अभियानको समग्र लक्ष्य प्राप्तीमा सहयोग पुग्ने थप परियोजना/क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने सहमति भएमा अतिरिक्त समझदारी समेत गर्न सकिनेछ ।

प्रथम पक्षको तर्फबाट:

.....

 प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
 ठाकुरबाबा नगरपालिका
 नगर कार्यपालिकाको कार्यालय, बर्दिया

दोश्रो पक्षको तर्फबाट:

.....

 अध्यक्ष
 संघसंस्था/साभेदारको नाम

साक्षीहरू:

संलग्न कागजपत्रहरू :

- स्वीकृत परियोजनाको प्रतिलिपी, कार्ययोजना र बजेट

..... पेज ।

अनुसूची १३:

संघसंस्था/साभेदारले इच्छा पत्रसँगै पेश गर्नु पर्ने प्रतिबद्धता
(परिच्छेद ३ को दफा १२ उपदफा (ण) सँग सम्बन्धित)

..... ले ठाकुरबाबा नगरपालिकाको पूर्ण हात धुने अभियानमा सहकार्य गर्ने इच्छा व्यक्त गर्दै संस्थाको तर्फबाट देहायका कुराहरूको पालना गर्ने प्रतिबद्धता व्यक्त गर्दछौं :

१. सहयोग रकम प्रचलित कानून बमोजिमको वैध स्रोतबाट प्राप्त भएको हो । मुद्रा निर्मलीकरण सम्बन्धी कानून विपरीत सहयोग परिचालन गरिने छैन ।
२. सम्झौताअनुरूप कार्य सम्पादन गर्न स्रोत उपलब्ध छ । सम्झौता पछि यसका लागि स्रोतको छुट्टै खोजी गर्नु पर्ने छैन ।
३. साभेदारबाट प्राप्त सहयोग रकम प्रचलित कानून बमोजिम परिचालन गरिने छ । स्थानीय स्तरबाट संस्थाको लागि कुनै किसिमको रकम संकलन गरिने छैन ।
४. परियोजना कार्यान्वयन गर्दा सकभर स्थानीय सीप, स्रोत, साधन, प्रविधि तथा जनशक्तिको उपयोग गरिनेछ ।
५. परियोजना कार्यान्वयन गर्दा “पूर्ण हात धुने अभियान सञ्चालन कार्यविधि, २०७९” मा गरिएका प्रावधानहरूको पूर्ण पालना गर्नेछौं ।
६. परियोजना कार्यान्वयन प्रकृया, अनुगमन तथा अपेक्षित प्रतिफल एवं परियोजनाको मूल्याङ्कन कार्यमा पूर्ण सहयोग गर्ने गर्नेछौं ।
७. उपर्युक्त घोषणा विपरीत भए गरेको प्रमाणित भएमा प्रचलित कानून बमोजिम सजाय भोग्न तयार छौं ।

परियोजना प्रस्तावक संस्थाको नाम :

सम्पर्क ठेगाना :

संस्थाको आधिकारिक व्यक्तिको नाम थर:

पद:

हस्ताक्षर :

सम्पर्क टेलिफोन/ मोबाइल नं.

परियोजना प्रस्तावक संस्थाको छाप:

अनुसूची १४:

संघसंस्था र साभेदारहरुले नगरपालिकामा पेश गर्ने प्रतिवेदनको खाका
(परिच्छेद ४ को दफा १६ उपदफा (३) सँग सम्बन्धित)

संस्थाको नाम:

प्रतिवेदन अवधि: देखि सम्म ।

आर्थिक वर्ष:

महिना:.....

परियोजना कार्यान्वयन क्षेत्र: वडा नं.

१. परिचय:

(परियोजनाको अवधारणा, सम्बन्धित नीति, अनुसन्धान, प्रकाशित प्रतिवेदन तथा लेख र परियोजनाको उद्देश्य)

२. सम्पन्न क्रियाकलापहरू :

क्र.सं.	मुख्य क्रियाकलाप/सहायक क्रियाकलापहरू	इकाइ	संख्यात्मक परिणाम			आ.व. २०७९/ ८० को लक्ष्य
			अघिल्लो महिनाको जम्मा	यो महिनाको जम्मा	यो महिनासम्मको जम्मा	
उद्देश्य १:						
उद्देश्य २:						
उद्देश्य ३:						

नोट: उद्देश्यअनुसार पङ्क्तिहरू (rows) घटाउन वा बढाउनु होस् ।

३. सम्पन्न थप क्रियाकलापहरू:

४. सहकार्य गरिएका सरोकारवालाहरू:

५. समस्या, जोखिम, समाधान एवम् सिफारिसहरू:

६. थप कुरा भए (परियोजनासँग सम्बन्धित फोटोहरू, परिवर्तनहरू)

७. प्रशासन तथा वित्त व्यवस्थापनसम्बन्धि सम्पन्न क्रियाकलापहरू:

८. परियोजनाअर्न्तगत भएको खर्चको विवरण:

क्र.सं.	उद्देश्यअनुरूपको खर्च	संख्यात्मक परिणाम			आ.व. २०७९/८० को बजेटको लक्ष्य
		अघिल्लो महिनासम्मको खर्च	यो महिनाको जम्मा खर्च	यो महिनासम्मको जम्मा खर्च	
१.	उद्देश्य नं. १ अनुसारको खर्च				
२.	उद्देश्य नं. २ अनुसारको खर्च				
३.	उद्देश्य नं. ३ अनुसारको खर्च				
	जम्मा खर्च				

९. आगामी महिनाका प्रमुख क्रियाकलापहरू:

क्र.सं.	क्रियाकलापहरू	इकाइ	संख्या	जिम्मेवार व्यक्ति
१.				
२.				
३.				
४.				
५.				
६.				
७.				

तयार गर्ने :

रुजु तथा प्रमाणित गर्ने :

मिति:

अनुसूची १५:

नगरस्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ समन्वय समितिको समन्वय समितिको संरचना र भूमिका

(परिच्छेद ५ को दफा २१ उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

अध्यक्ष	नगर प्रमुख
सदस्य सचिव	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत
सदस्यहरू	खानेपानी, सरसफाइ, स्वास्थ्य र शिक्षण संस्था व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित कार्यपालिकाका सदस्यहरू, पालिकाको सरसफाइ, स्वास्थ्य, शिक्षा, सामाजिक र नगर प्रहरी शाखाका प्रमुख, विकास साभेदारहरू, गैर सरकारी संस्थाहरू, समुदायमा आधारित संस्थाहरू, वन उपभोक्ता समूहकाहरू, खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समिति अध्यक्ष/प्रमुखहरू मध्येबाट १/१ जना प्रतिनिधि, विद्यालय/क्याम्पस व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षहरूमध्येबाट १ जना, वित्तीय संस्थाहरूमध्येबाट १ जना, बजार व्यवस्थापन समिति, यातायात व्यवसायी समित र निर्माण व्यवसायी समितिबाट १/१ जना प्रमुख/प्रतिनिधि, नेपाली सेना र जनपद प्रहरीका १/१ जना प्रमुख, राजनीतिक दलहरूका १/१ जना प्रमुख/प्रतिनिधि, नगरस्तरीय आमा समूह, ज्येष्ठ नागरिक, बाल क्लब, बडघर सञ्जाल र होटल तथा पर्यटन व्यवसायीहरूमध्येबाट १/१ जना प्रमुख/प्रतिनिधि र नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखाका सभापति १ जना ।
हात धुने अभियान का लागि समितिको भूमिका:	- पालिका तहको रणनीति, कार्यविधि र योजना तर्जुमा गरी स्वीकृतिका लागि कार्यपालिकामा पेश गर्ने । - पालिका स्तरको हात धुने अभियानको योजना बनाउने र कार्यान्वयनको लागि नेतृत्व लिने । - हात धुने अभियान शुभारम्भ कार्यक्रमको आयोजना गर्ने । - अभियान सफल बनाउन बहुसाभेदारहरूसँग समन्वय गर्ने र उनीहरूको सहभागिता सुनिश्चित गर्ने । - वडा स्तरीय र विद्यालय स्तरीय वास समन्वय समितिहरू गठन/पुनर्गठन र परिचालन गर्ने । - पालिकाका शाखाहरू मार्फत मातहतका निकायहरूमा हात धुने स्थान बनाउन र विशेष अवस्थामा हात धुने अभ्यास गर्ने पत्राचार एवम् सहजीकरण गर्ने । - हात धुने अभियान सञ्चालनका क्रममा आउने बाधाअड्चनहरूको विश्लेषण गर्ने र समाधान खोज्ने । - अभियानसँग सम्बन्धित सूचना पालिकाको वेबसाइटमा एकीकृत गर्न समन्वय गर्ने । - नगरपरिषद्बाट आवश्यक बजेट विनियोजन गर्न पहल गर्ने - हात धुने अभियानसम्बन्धि परामर्श बैठक/कार्यशाला, अनुगमन गर्ने, समिक्षा बैठक आदिमा सहभागी भै सल्लाह तथा सुझावहरू उपलब्ध गराउने । - नियमित हात धुने अभियानको दिगोपनका लागि स्थानीय पाठ्यक्रमहरूमा समावेश गर्ने । - अभियानमा संलग्न वडा समिति, विद्यालय समिति, साभेदार, सामुदायिक सङ्गठनहरू, सामुदायिक अभियानकर्ताहरूले गरेका कार्यहरूको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन गर्ने र पूर्ण हात सफाइयुक्त पालिका घोषणाको अवसरमा पुरस्कृत गर्ने । - उपयुक्तता तथा आवश्यकता अनुसार नौला एवम् सिर्जनशील क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।

दृष्टव्यः नगर प्रमुखको अनुपस्थितिमा प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले अध्यक्ष र वातावरण तथा सरसफाइ शाखाको प्रमुखले सदस्य सचिवको भूमिका निर्वाह गर्नु पर्नेछ ।

अनुसूची १६:

वडा स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ समन्वय समितिको संरचना र भूमिका
(परिच्छेद ५ को दफा २१ उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

अध्यक्ष	सम्बन्धित वडाका वडा अध्यक्ष
सदस्य सचिव	वडा सचिव
सदस्यहरू	खानेपानी, सरसफाइ, स्वास्थ्य र शिक्षण संस्था व्यवस्थापन क्षेत्रसँग सम्बन्धित वडा कार्यपीलकाका सदस्यहरू, वडा सदस्य (महिला), वडा सदस्य (दलित), राजनीतिक दलका वडास्तरका अध्यक्ष, वडाका नागरिक अगुवा, वडा प्रहरी प्रमुख, स्थानीय गैरसरकारी तथा सामुदायिक संस्थाका प्रमुखमध्येबाट १ जना, वन उपभोक्ता समूहका अध्यक्ष/प्रमुख मध्येबाट १ जना, खानेपानी तथा सरसफाइ उपभोक्ता समितिका अध्यक्षहरूमध्येबाट १ जना, विद्यालयका प्रधानाध्यापकहरू मध्येबाट १ जना, सहकारी संस्थाका अध्यक्ष/व्यवस्थापकहरूमध्येबाट १ जना, महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविकाहरूमध्येबाट १ जना, आमा समूहका अध्यक्षमध्येबाट १ जना, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी उपशाखाका पदाधिकारी मध्ये १ जना, वडा स्तरीय बालक्लव, ज्येष्ठ नागरिक र वडघर सञ्जालका वडा अध्यक्ष १/१ जना, आदि ।
समितिको भूमिका:	● हात धुने अभियानका लागि वडास्तरका साभेदार छनौट र तालिमका लागि सहयोग गर्ने । ● वडामा हुने तालिम, अभिमुखीकरण आदिमा सहभागी हुने । ● कमजोर आर्थिक स्थिति भएका घरलाई हात धुने वाल्टी सहयोग गर्नु पर्ने भए सूची बनाउने र आवश्यक बजेट विनियोजन गर्ने । ● वडा तहको योजना बनाउने, तोकिएको मापदण्डअनुसार अभियानको अनुगमन र कार्यान्वयनको सुनिश्चितता गर्ने । ● सेवा क्षेत्रका विद्यालयहरूमा विद्यालय स्तरीय वास समन्वय समितिहरू गठन/पुनर्गठन र परिचालन गर्ने । ● हात धुने अभियान सञ्चालनका क्रममा वडामा आएका बाधाअड्चनहरूको विश्लेषण गर्ने र समाधान खोज्ने । ● हात धुने अभियानसम्बन्धि परामर्श बैठक/कार्यशाला, अनुगमन गर्ने, समिक्षा बैठक आदिमा सहभागी भै सल्लाह तथा सुझावहरू उपलब्ध गराउने । ● वडामा हात धुने अभियानमा कार्यान्वयनमा उल्लेख्य योगदान गरेका व्यक्तिहरूको लगत राख्ने र वडा भेलाको अवसर पारेर सम्मान/पुरस्कृत वा दुवै गर्ने । ● उपयुक्तता तथा आवश्यकता अनुसार नौला एवम् सिर्जनशील क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।

टिप्पणी: अध्यक्षको अनुपस्थितिमा कार्यवाहक अध्यक्षको अध्यक्षतामा कार्यहरू गर्न सकिने छ ।

अनुसूची १७:

शिक्षण संस्था स्तरीय खानेपानी तथा सरसफाइ समन्वय समितिको संरचना र भूमिका
(परिच्छेद ५ को दफा २१ उपदफा (१) सँग सम्बन्धित)

संरक्षक	सम्बन्धित वडाका वडा अध्यक्ष
अध्यक्ष	विद्यालय व्यवस्थापन समितिको अध्यक्ष
सदस्य सचिव	प्रधानाध्यापक/प्राचार्य
सदस्यहरू	विद्यालय/क्याम्पस व्यवस्थापन समितिका सदस्यहरू, शिक्षक अभिभावक संघका प्रतिनिधि, प्राध्यापक संघका अध्यक्ष, स्ववियूका अध्यक्ष, बाल क्लबका अध्यक्ष, जु/युरेसका प्रतिनिधि, शिक्षक प्रतिनिधि, आदि ।
समितिको भूमिका:	● पालिका, वडा वा कुनै साभेदारले आयोजना गर्ने हात धुने अभियानसम्बन्धि तालिम, कार्यशाला वा अभिमुखीकरणमा सहभागी हुने । ● विद्यालयमा व्यवस्थित, बालबालिकामैत्री र पर्याप्त हात संख्यामा धुने स्थान बनाउने । ● हरेक दिनको प्रार्थनाको सक्नु अघि विशेषअवस्थामा हात धुने तरिका र हा धुँदा हुने फाइदाका बारेमा शिक्षक वा विद्यार्थी परिचाल गरेर बताउने व्यवस्था मिलाउने । ● विद्यालयका सबै कोठामा सबैले देख्ने र पढ्न सक्ने गरी विशेष अवस्थामा हात धुने सूचना, शिक्षा तथा सन्दर्भ सामग्री टाँस्ने । ● हरेक हप्ताको शुक्रबार साबुनपानीले हात धुने अभ्यास गराउने ● विद्यालयमा अध्ययनरत सबै विद्यार्थीले विशेष अवस्थामा हात धुने नियमित अभ्यास गरेको निश्चित गर्ने । ● उपयुक्तता तथा आवश्यकता अनुसार नौला एवम् सिर्जनशील क्रियाकलापहरू सञ्चालन गर्ने ।

द्रष्टव्य: व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अभिभावक संघका अध्यक्षको अध्यक्षतामा कार्यहरू गर्न सकिने छ ।

अनुसूची १८: वडा/पालिकाले प्रशंसा पत्र उपलब्ध गराइने आधारहरू

- आफ्नो कार्य/सेवा क्षेत्रका सबै घरमा हात धुने स्थान बनाएको ।
- वडा र पालिकामा हात धुने स्थान बनाउन तथा अभियानसँग सम्बन्धित कार्यहरू कार्यान्वयन गर्न सहजीकरण गरेको ।
- हात धुने स्थान बनाएका घरका सदस्यहरूले विशेष अवस्थामा नियमित हात धोएको निश्चित गरेको ।
- निर्धारित समयमा हात धुने स्थानबारेको प्रगति अभिलेखन फारम भरेर नगरपालिकामा उपलब्ध गराएको ।
- निर्धारित समयमा पालिकामा अभियानको मासिक प्रतिवेदन बुझाएको ।
- आफ्नै पहलमा हात धुने स्थान बनाउन नसकेका घरहरूलाई नवीन खालका हात धुने विकल्प पत्ता लगाएर सहजीकरण गरेको वा सहयोग गरेको ।
- तरिका तोकिएको समयमा लक्ष्य पुरा गरी वडा र पालिका पूर्ण हात सफाइयुक्त घोषणामा सक्रिय भूमिका खेलेको ।

अनुसूची १९:

वडा/पालिकाले उपलब्ध गराउने प्रशंसा पत्रको नमूना

“खुला दिशामुक्त घोषणापश्चातको अभियान, पूर्ण सरसफाइका लागि प्रयोगकर्ताको पहलमा हात धुने स्थान”

ठाकुरबाबा नगरपालिका

खानेपानी, सरसफाइ तथा स्वच्छता समन्वय समिति

सैनवार, बर्दिया, लुम्बिनी प्रदेश, नेपाल

प्रशंसा पत्र

श्री (संस्थाको नाम)

..... (संस्थाको ठेगाना)

ठाकुरबाबा नगरपालिकाको पूर्ण हात धुने अभियानअनुरूप घर, संघसंस्था र कार्यालयहरुमा हात धुने स्थान बनाएर विशेष अवस्थामा सबैले नियमित रुपमा साबुनपानीले हात धुने अभ्यास प्रवर्द्धन गरी यस नगरपालिकालाई नेपालको ... औं, लुम्बिनी प्रदेशको ... औं र बर्दिया जिल्लाको ..औं पूर्ण हात धुने नगरपालिका घोषणा गर्न पुऱ्याउनु भएको योगदानको कदर गर्दै सधन्यवाद यो प्रशंसा पत्र प्रदान गर्दछौं। आगामी दिनहरुमा पनि यो संस्था नगरपालिकाको हरेक अभियानमा साथ र सहयोग प्राप्त हुने कुरामा विश्वस्त छौं।

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

नगर प्रमुख

२०.....

प्रमुख अतिथि

अनुसूची २०:

पालिकाले उपलब्ध गराउने कार्य सम्पन्न गरेको पत्रको नमूना

मिति:

श्री (संस्थाको नाम)

..... (संस्थाको ठेगाना)

विषय: कार्य सम्पन्न गरेको सम्बन्धमा ।

उपर्युक्त सम्बन्धमा ठाकुरबाबा नगरपालिकाको पूर्ण हात धुने अभियानमा साभेदारी गरेर समयमै सम्पन्नता गरे अनुरूपका कार्यहरू सम्पन्न गर्नु भएकोले हार्दिक बधाई सहित यो कार्य सम्पन्नताको पत्र सधन्यवाद उपलब्ध गराइएको छ । आगामी दिनहरूमा पनि नगरपालिकाका अभियानमा साथ र सहयोग प्राप्त हुने कुरामा विश्वस्त हुँदै संस्थाको उत्तरोत्तर प्रगतिको कामना गर्दछौं ।

.....
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतआज्ञाले

रामहरि रिजाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत